

La *Fundació per la Pau* és una ONG nascuda el 1983 que treballa per un món en pau. A través d'una opinió pública cada cop més informada i activa, impulsa tots aquells canvis culturals i estructurals que han de fer possible l'eradicació de la violència com a forma de relació entre les persones i els pobles.

Per Començar

Un repte davant la crisi: enfortir-se!

Sí, ens haurem de fer forts. Perquè ens caldrà estrènyer el cinturó, ho passarem un xic malament i veurem gent al nostre voltant que ho passarà molt malament.

També haurem de mantenir-nos forts quan contemplem com moltes propostes de reforma econòmica i financera es guarden al calaix i, en canvi, es concreten retallades socials.

Però, també haurem d'enfortir-nos davant la degeneració moral i ideològica que sembla que la crisi vagi generant, facilitant o engruixint. A les darreres eleccions al Parlament de Catalunya una força política que, sense cap mena d'angúnia ni de vergonya, carregava la culpa de tots els mals haguts i per haver a la immigració, va treure prop

de 100.000 vots i, per poc, no ens 'representen' al nou Parlament. Mentrestant, algun partit 'seriós' optava per arrabassar-li els discursos...

I també ens haurem d'enfortir per no acabar combregant amb rodes de molí. Que hi hagi sectors que facin demandes laborals exagerades, insolidàries i grotesques no ens hauria de fer caure per la pendent d'aplaudir les respostes *manu militari*, els estats d'alarma i les militaritzacions. No fos cas que acabéssim creient-nos que, en temps de crisi, les discussions i els debats són sobers i, el que cal, és un bon cop de força perquè tothom es quadri.

Jordi Armadans, director de la *Fundació per la Pau*

Notícies

Renovació del Planeta Pau

Aquesta tardor, la *Fundació per la Pau* ha dut a terme la renovació del seu portal de blocs Planeta Pau ubicat a la plana web de l'entitat. En aquest espai virtual s'hi agreguen blocs de persones, col·lectius i entitats que treballen des de fa anys per la pau, tant a Catalunya i a l'Estat Espanyol com en altres països.

La Fundació vol afavorir així el debat i l'intercanvi d'idees i d'informació sobre temes relacionats amb la cultura de pau, l'anàlisi de conflictes, l'educació per la pau, el desarmament i la noviolència.

Les novetats que ofereix el nou Planeta Pau són: la **renovació tècnica**. El portal s'ha construït amb la plataforma WordPress que el fa més ràpid i accessible. A més, ofereix la possibilitat

de fer cerques tant generals com temàtiques. El **nou disseny**. Per tal de fer-lo més usable s'ha buscat un disseny més endreçat, net i clar que facilita i fa més amable la seva lectura. La inclusió de **més blocs**.

El primer Planeta Pau enllaçava catorze blocs de persones i entitats de pau.

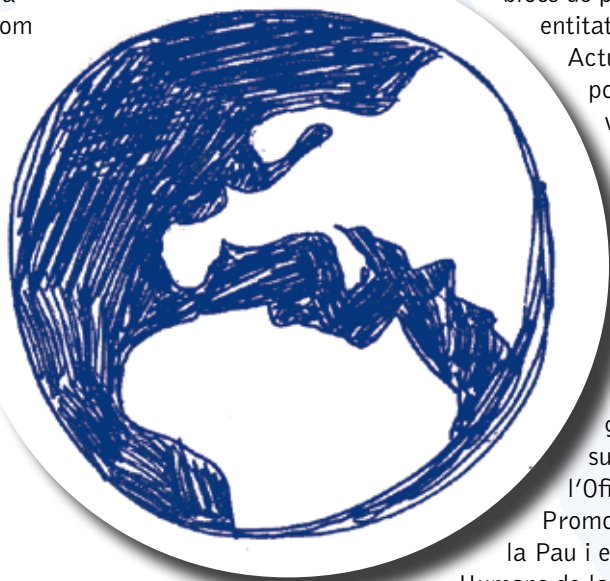
Actualment es pot accedir a vint-i-tres blocs.

La renovació del Planeta Pau ha estat possible gràcies al suport de l'Oficina de Promoció de la Pau i els Drets Humans de la Generalitat de Catalunya.

de Catalunya.

Trobareu el Planeta Pau a la web de la *Fundació per la Pau*:

www.fundacioperlapau.org/blocs

Trobada d'Estats a Laos

Del 9 al 12 de novembre de 2010, els governs que formen part de la Convenció sobre bombes de dispersió es van reunir, per primera vegada, a Laos. Les ONG van valorar la cimera com un èxit ja que es va aprovar un pla d'acció de 66 punts que converteix les obligacions legals del tractat en accions concretes.

El Pla d'Acció de Vientiane estableix, entre altres qüestions:

- Termini d'un any per establir un calendari i un pressupost per començar la **destrucció d'estocs**
- Termini d'un any per identificar les àrees contaminades, fer un pla i començar la **neteja**.
- Els estats han de proporcionar **ajuda** als països afectats per netejar àrees contaminades i ajudar les víctimes.

Un total de 121 governs van assistir a la reunió, incloent-hi 34 països no signataris, un signe molt positiu que denota el seu compromís futur de cara al tractat. La Segona Trobada d'Estats serà al Líban el setembre de 2011, un altre país seriosament afectat per bombes de dispersió.

Desarmament

Armes espanyoles que incompleixen la llei

D'ençà de l'aprovació de la Llei sobre el Control del Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús (Llei 53/2007, de 28 de desembre), les ONG de la campanya Armes Sota Control estan fent un seguiment exhaustiu de les

exportacions d'armes espanyoles per garantir que es compleix la legislació. Malauradament, durant el darrer trimestre del 2010 la campanya, de la qual és membre la *Fundació per la Pau*, ha denunciat diverses actuacions en què el

govern no s'ajusta a la normativa. A més, l'actual crisi econòmica podria provocar l'augment de la venda d'armes a destins preocupants.

Carros de combat a Aràbia Saudita?

A finals d'octubre de 2010, la campanya Armes Sota Control va fer pública la seva preocupació per unes informacions publicades pel diari *El País* on es deia que el govern espanyol estaria negociant la venda de carros de combat a Aràbia Saudita per un valor de 3.000 milions d'euros.

Aquesta possible operació incompliria clarament la Llei sobre el control del comerç d'armes que estipula que es denegaran operacions de vendes d'armes a països amb vulneració de drets humans.

Aràbia Saudita és un país on es produeixen greus violacions dels drets humans, poc inclinat a reconèixer els drets de les minories, i especialment de les dones, i manté un enfocament repressiu en matèria de llibertats que inclou el recurs freqüent a la tortura i a l'execució de penes de mort i a l'empresonament de presos de consciència.

Armes espanyoles en els successos al Sàhara Occidental?

Davant la gravetat i la violència dels successos del mes de novembre del 2010 al Sàhara Occidental, Armes Sota Control va mostrar la seva preocupació davant la possibilitat que les armes utilitzades per l'exèrcit marroquí poguessin ser de procedència espanyola.

Per això, les ONG van demanar al Govern central que garantís que les armes venudes el 2009 i el 2010 no s'estiguessin fent servir al Sàhara Occidental per cometre violacions de drets humans i que se suspenguessin de forma preventiva les vendes autoritzades i encara no executades, uns 50 milions d'euros en aeronaus, fins que s'investigués de forma independent i es clarifiqués la situació.

Tot i que les ONG consideren el Marroc una destinació preocupant pel que fa al respecte dels drets humans, el 2009 l'Estat espanyol va realitzar exportacions a aquest país per un valor de més de 30 milions d'euros, entre ells 28 milions en vehicles tot terreny, i 1,7 milions en aeronaus.

La crisi econòmica podria fer augmentar la venda d'armes a destins preocupants.

La campanya Armes Sota Control va alertar que la situació de crisi que viu l'economia espanyola està generant una clara tensió entre els interessos de la indústria espanyola de defensa i la Llei sobre comerç d'armes, que estableix limitacions per a exportar a països i territoris on les armes puguin ser usades per violar els drets humans, ser emprades en accions que pertorbin la pau, l'estabilitat o la seguretat, o per exacerbar tensions o conflictes.

La crisi econòmica i el context d'austeritat pressupostària, s'estan traduint en que el Ministeri de Defensa té menor capacitat per adquirir armament i absorbir una part significativa de la producció del sector. No obstant, i davant l'interès a consolidar aquest sector empresarial, que agrupa unes 850 empreses, amb una facturació anual que supera els 3.600 milions d'euros i que genera 18.000 ocupacions directes, el govern i les empreses estan apostant per l'increment de les exportacions.

Aquesta tendència suposa un risc que els interessos comercials tinguin prioritat per davant del que determina l'article 8 de la Llei 53/2007, que regula el comerç exterior de material de defensa i de doble ús, i que estableix límits a la venda d'aquests productes.

Exportacions de material de defensa del primer semestre de 2010

Total: 907,6 milions d'euros.

El 42,3% correspon a vendes a països de la UE i de l'OTAN,

El 57,7% es reparteix entre 60 països entre els quals:

- Marroc 4,1 milions d'euros
- Israel 3,2 milions d'euros
- Aràbia Saudí 453.000 euros
- Colòmbia 285.000 euros
- Pakistan 215.000 euros
- Tailàndia: 115.000 euros

Conflictes

País Basc: un adéu definitiu a la violència?

Després de les expectatives despertades amb la treva del 2006, la fi abrupta d'aquell procés (trencat per ETA amb els seus atemptats de final d'any i amanit amb l'immobilisme del govern espanyol) va ser profundament frustrant i decebedora. La idea d'un final de la violència va quedar, en l'imaginari col·lectiu, com una opció molt i molt llunyana.

Durant l'any 2010, però, diverses iniciatives, propostes i factors han fet dinamitzar la situació i pensar en una nova possibilitat de fer callar la violència per sempre.

L'esquerra abertzale hereva de Batasuna, en un context d'afebliment i progressiu aïllament, va encarar un debat intern que va cloure's amb la decisió de situar-se al marge de la violència i optar per vies estrictament polítiques per impulsar el seu projecte. No només això, sinó que (assessorats i acom-

panyats en tot aquest procés pel mediador sud-africà Brian Currin) van fer un gest inèdit fins llavors: explicitar públicament la demanda a ETA de cessament de la violència.

És ben evident que la *Declaració de Brussel·les* ha estat un factor clarament positiu i dinamitzador. ETA ha respost amb alguns gestos. Però encara li falta el més important: oferir un alto el foc permanent i verificable. Decisió que, si tot va bé, ETA ja hauria d'haver pres i comunicat abans que rebeu aquest butlletí.

Són molts –i desconeguts– els reptes així com immenses les dificultats que encara quedarien pendents un cop presa aquesta decisió. Però, sens dubte, seria el primer pas per a poder començar a imaginar un futur de pau, reconciliació i convivència al País Basc.

La Declaració de Brussel·les

El 29 de març de 2010, l'advocat sud-africà i mediador internacional, Brian Currin, va presentar la *Declaració de Brussel·les* que compta amb el suport de 20 líders i experts internacionals en resolució de conflictes i que ha obert una important oportunitat per avançar cap a la pau.

“Donem la benvinguda i elogiem els passos proposats i el nou compromís públic de l'esquerra Abertzale amb els mitjans «exclusivament polítics i democràtics» i una «total absència de violència» per aconseguir els seus objectius polítics. Plenament realitzat, aquest compromís pot ser un pas fonamental per posar fi a l'últim conflicte a Europa. Prenem nota de l'expectativa de que els pròxims mesos puguin donar pas a una situació on el compromís amb els mitjans pacífics, democràtics i noviolents es converteixi en una realitat irreversible. Per això, fem una crida a ETA perquè doni suport a aquest compromís declarant un alto el foc permanent i completament verificable. Tal declaració, degudament resposta pel Govern espanyol, permetria que els nous esforços polítics i democràtics avancin, les diferències siguin resoltes, i s'aconsegueixi una pau duradora”.

Els signants de la *Declaració de Brussel·les*, juntament amb Brian Currin, són: Fundació Nelson Mandela, Desmond Tutu, Frederik W. De Klerk, Mary Robinson, John Hume, Albert Reynolds, Jonathan Powell, Nuala O'Loan, Raymond Kendall, Betty Williams, Denis Haughey, Aldo Civico, Sheryl Brown, Andrea Bartoli, Alan Smith, Christopher Mitchell, John P. Linstroth, Hurst Hannum, John Etchemendy.

Cronologia d'un any clau

16 de febrer de 2010

Ezker Abertzalea, l'esquerra abertzale hereva de Batasuna, després d'un ample debat intern, fa públic el document 'Zutik Euskal Herria', on afirma la voluntat d'avançar cap a la plena sobirania d'Euskal Herria, sense violència i per mitjans estrictament democràtics i polítics.

29 de març de 2010

El mediador Brian Currin presenta la *Declaració de Brusel·les*, un document signat per una vintena de personalitats internacionals (exresponsables de governs, mediadors, participants en processos de pau, líders socials i Premis Nobel de la Pau). Al document, a més d'aplaudir la decisió de l'esquerra abertzale d'aparcar la violència, es demana a ETA una declaració unilateral d'alto el foc permanent i verificable així com una resposta positiva del govern espanyol que permeti encarrilar un procés de pau al País Basc. Entre els signants, hi ha Nelson Mandela, Desmond Tutu, Mary Robinson, John Hume, Betty Williams o De Klerk.

24 d'abril de 2010

En un acte públic, més de 200 membres d'Ezker Abertzalea insten ETA i el govern espanyol a respondre positivament a les propostes de la *Declaració de Brusel·les*.

27 d'abril de 2010

50 personalitats del món de la cultura, la universitat, l'esport i els moviments socials (entre els quals, el president i el director de la *Fundació per la Pau*, Alfons Banda i Jordi Armadans respectivament) donen suport al pronunciament de la *Declaració de Brusel·les* i demanen que no es frustri aquesta oportunitat. Per això, demanen a ETA un alto el foc permanent que sigui correspost positivament pel Govern espanyol.

5 de setembre 2010

ETA comunica que fa 5 mesos va decidir deixar de fer accions armades i que es manté en la mateixa voluntat. Tot i que no en precisa la durada, el seu comunicat suposa el primer 'alto el foc' unilateral, sense haver plantejat condicions o mesures a l'Estat.

19 de setembre de 2010

ETA fa un nou comunicat on es mostra favorable a estudiar, seguint els criteris i el marc proposat pels integrants de la *Declaració de Brusel·les*, les passes a fer per tal d'avançar cap a un procés negociat de fi de la violència.

25 de setembre 2010

Per primera vegada, tota l'esquerra abertzale (l'hereva de Batasuna, la dissident Aralar així com la nova Eukso Alkartasuna), a més de 25 altres agents polítics i socials, reclamen públicament a Gernika l'abandonament definitiu de les armes per part d'ETA.

30 de setembre de 2010

Brian Currin, en nom del grup impulsor de la *Declaració de Brusel·les*, reitera a ETA la demanda d'un alto el foc permanent i verificable.

12 de novembre de 2010

Brian Currin presenta a Bilbao la creació del Grup Internacional de Contacte (GIC) que, en el marc dels signants i impulsors de la *Declaració de Brusel·les* vol agilitzar, facilitar i possibilitar la normalització política al País Basc.

Procés de pau irreversible

Paul Ríos
Coordinador de Lokarri

És possible que ETA ja hagi declarat un alto el foc en el moment en el que es publiquin aquestes línies. Independentment d'això, l'oportunitat per a la pau s'està consolidant al País Basc. Una immensa majoria de la societat basca reclama el final de la violència. Fins i tot l'esquerra abertzale representada per Batasuna s'ha afegit a aquesta exigència.

En aquesta situació, ETA no té més opció que respondre positivament a la crida feta pels facilitadors internacionals en la *Declaració de Brusel·les* i pels partits nacionalistes en l'*Acord de Gernika*, declarant un alto el foc permanent, unilateral, verificable i incondicional.

Un cop fet aquest pas, la irreversibilitat d'un procés de pau requereix la legalització de l'esquerra abertzale representada per Batasuna. Amb la fi de la violència i la legalització hi haurà més garanties i possibilitats per a no sofrir una frustració com en altres processos anteriors. A partir d'aquí, la societat basca podrà afrontar el repte d'articular una convivència inclusiva i construir el seu futur entre tots.

FpP

Guia de recursos per la pau

En els darrers anys han crescut a Catalunya les iniciatives, entitats i institucions que treballen en favor de la pau, la resolució de conflictes i el desarmament. Davant d'aquesta realitat, la *Fundació per la Pau* ha cregut útil i oportú recollir en una guia les ONG, campanyes, recursos, centres de formació, organismes, i altres iniciatives que treballen en aquesta línia. El seu objectiu és que aquelles persones que vulguin aprendre, contactar i participar en la construcció de la pau ho tinguin tot a l'abast.

Si en voleu un exemplar en paper, podeu passar a recollir-lo al local de la *Fundació per la Pau* o bé demanar-lo a través de la botiga on line pagant només les despeses de correu.

També la podeu consultar a l'apartat de publicacions de la plana web o descarregar-vos-la en format pdf.

Per a la publicació d'aquesta guia hem comptat amb el suport de la Diputació de Barcelona i la Regidoria de Drets Civils de l'Ajuntament de Barcelona. Les il·lustracions han estat una col·laboració de la Montse Ginesta.

Camins de pau: noviolència i diàleg

Amb aquest lema la *Fundació per la Pau* va convocar el 2010 el seu 3r Concurs d'Animacions per la Pau. S'hi van presentar una cinquantena d'animacions de set països diferents: Argentina, Bèlgica, l'Estat Espanyol, França, Israel, Paraguai i Xile. D'aquestes, el jurat en va seleccionar quinze finalistes d'entre les quals va escollir les quatre guanyadores, una per cada categoria. A més, durant el lliurament de premis, els més de 70 assistents van escollir el Premi del públic. L'acte es va celebrar el 28 d'octubre de 2010, Dia Internacional de l'Animació, als Cinemes Girona, de Barcelona.

Amb les quinze animacions finalistes, la *Fundació per la Pau* ha editat un DVD que s'ha posat a la venda, tal i com ja es va fer en la primera i segona edicions del concurs. Es pot comprar a través de la plana web o al local de la Fundació. També troba-

reu totes les animacions finalistes a la web del Concurs d'Animacions per la Pau: www.fundacioperlapau.org/concurs.

Aquestes animacions estan a disposició de tothom qui vulgui fer activitats d'educació, sensibilització i promoció de la cultura de pau.

El Concurs d'Animacions per la Pau compta amb el suport de l'Oficina de Promoció de la Pau i dels Drets Humans de la Generalitat de Catalunya, i amb la col·laboració de: Animac, AniMadrid, Asifa Catalunya, Canal Solidari – One World, Casal d'Associacions Juvenils de Barcelona, Cinema Truffaut, Cinemes Verdi, Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, Escola de Mitjans Audiovisuals (EMAV), Museu del Cinema, Pangea – Internet Solidari, UPC i Xarxa de Televisions Locals.

Animacions guanyadores

Sound people en la categoria curtmetratge júnior, d'un grup d'alumnes de l'escola Camera –etc de Liège, Bèlgica, coordinats per Jean-Luc Slock.

Dóna forma, color, pau al teu diàleg, en la categoria curtmetratge sènior, de Ruben Hengesbach, d'Alcarràs.

Paraules poderoses, en la categoria spot sènior, de Núria Monjo Pastor, d'Oliva, País Valencià.

Camins de pau 'game', en la categoria spot júnior, de Pau Sánchez, Xavier Sánchez i Antoni Serret, de l'Institut Els Alfacs de Sant Carles de la Ràpita.

Diàleg, finalista en la categoria curt sènior, va guanyar el Premi del públic que van votar els assistents a l'acte de lliurament de premis. Els autors són Marc Baucells, Silvia Díez, Josan González i Vanesa Luis, de Barcelona.

Parlant de pau amb...

John Paul Lederach

John Paul Lederach (1955, Elkhart, Indiana, EUA) és mediador i expert en resolució de conflictes. Ha participat en processos de pau en països com Somàlia, Irlanda del Nord, Colòmbia i Nepal. És professor de Construcció Internacional de Pau a la Universitat de Notre Dame, als EUA. Ha publicat nombrosos llibres sobre mediació i resolució de conflictes. Va viure uns anys a Catalunya on va estar en contacte amb els primers objectors de consciència dels anys 70.

Quin paper té la humilitat en el treball per la pau?

La humilitat és de les disciplines fonamentals en la construcció de la pau, per diverses raons. Una és que, quan hi ha un conflicte, hi ha persones d'un cantó o de l'altre que volen donar protagonisme a les seves justificacions o perspectives. D'altra banda, els constructors de pau de vegades busquem protagonitzar una mica massa els processos. I aquesta feina requereix un plantejament on un mateix no s'engrandeixi de manera pública, sinó que permeti als altres assolir els canvis desitjats.

La humilitat també té a veure amb la cerca eterna de la veritat i en qualsevol conflicte la idea que una de les parts tingui la veritat i l'altra no, és una cosa que està sempre en joc. Aquí la humilitat és ser curiós, en el bon sentit de la paraula,

cercar un camí permanent d'entesa i la major comprensió de la complexitat.

Hi ha patrons comuns en tots els conflictes?

Si, n'hi ha alguns. He mirat d'estudiar quines són les particularitats i les coses universals que es poden donar, sobretot en l'àrea de la conciliació, al treballar en contextos on hi ha grups molt marcadament separats. El que he vist és que hi ha certs tipus de fenòmens que un pot anomenar universals.

Per exemple, la necessitat de sentir-se escoltat és una cosa que gairebé tots tenim. La manera i la forma cultural en que un nota que ha estat escoltat –si l'interlocutor et mira als ulls, si hi ha una proximitat física, ...–, pot variar amb moltes particularitats segons el context, però la necessitat és la mateixa.

Els defensors de Wikileaks diuen que si els governs no tinguessin res a amagar, no hi hauria cap problema. Un procés de pau pot ser del tot obert?

Aquí hi ha dos temes. En la mediació la necessitat de confidencialitat és molt important. Té a veure amb la confiança fonamental que hi ha d'haver en un procés d'intercanvi de coses que no són fàcils de dir ni d'explorar.

Per exemple, si un líder d'un moviment armat entra en negociacions, està deixant, en part, la lluita armada, està explorant. Potser encara no està disposat a dir-ho al seu grup perquè podria ser qüestionat. Així, en els seus primers passos necessita un espai confidencial per explorar sense prendre encara cap decisió. Si s'anuncia als diaris, segur que ho atura tot, es defensa i ho nega. I es trenca la confiança que hi havia.

L'altre tema és que en el Wikileaks les informacions que van sortint no tenen a veure amb mantenir les coses confidencials per protegir un procés de canvi constructiu. La vergonya ve perquè posa en evidència mentides i falsedats. I aquí és on hi ha un debat.

És diu que, en certes circumstàncies, hi ha gent que té por a la pau.

Els que temen la pau no volen negociar

perquè no confien en que "l'altre bandol" tingui la voluntat sincera de fer les paus, amb els canvis necessaris que això implica, sinó que creuen que manipulen la retòrica de la pau per guanyar més terreny en el conflicte amb l'altre.

Quan es pot dir que s'ha arribat a una verdadera pau?

És una recerca permanent, com diu la frase "No hi ha camí per a la pau, la pau és el camí". En els contextos de conflictes violents, molts creuen que la pau és la firma d'un acord. Per mi no representa la fi del procés sinó que obre una nova porta per redefinir el nou camí que s'ha emprès. La pau doncs, és alhora una cosa que anhelem i una cosa permanent per la qual hem de caminar i treballar.

Un desig.

Que la gent mantingui l'esperança en què les coses concretes es poden canviar. Això és aplicable al nivell que sigui, no has d'anar gaire lluny per buscar ni que sigui una causa petita a la qual puguis contribuir. Val la pena